

ser, at sligt er utilbørligt og uforsvarligt, og at sligt kan Husbonderne ikke selv være bekendt. Det er et Eksempel fra de sidste Dage, og Talen er her om en kendt Godsejer paa Sjælland, Ejer af Lundbygaard og Rønnebæksholm. Jeg haaber, at han, naar han, som han sagde, er saa forarget over Forholdene paa sin nye Gaard Katholm, ogsaa viser i Gerning, at det er alvorlig ment. Hans Indignation over disse Tilstande viser jo, at der er Tilfælde, hvor man maa skride ind for at beskytte Tyendet overfor den hensynsløse og uforsvarlige Behandling, det almindeligvis er Genstand for.

Naar man siger, at Tyendeloven af 1854 — det sagde det ærede Medlem fra Give — i Virkeligheden ikke eksisterer i Praksis, tør jeg sige, at det er ikke sandt. Det er rigtigt, at ordentlige og retsindige Husbondere ikke vil gøre Brug af denne barbariske Lov — jeg kalder den saa med roligt Overlæg —, men der er sandelig adskillige, der gør Brug deraf. Jeg har som socialdemokratisk Redaktør i snart en Snes Aar — og jeg er sikker paa, at det samme gælder for mine Kolleger her i Salen — Gang paa Gang været stillet overfor Spørgsmaalet om at komme til Hjælp Folk, som man vilde til Livs fra Husbondernes Side i Kraft af Tyendelovens mere eller mindre barbariske Bestemmelser. Vi kender alle sammen de mest hensynsløse og brutale Bestemmelser, der findes udformede i §§ 24, 25, 26 og 27. § 24 siger: „Heller ikke maa Tyendet uden Husbondens Tilladelse forlade Huset i sine egne Anliggender eller blive borte længere end tilladt.“ Jeg har oplevet Eksempler paa, at man har villet jage en Karl bort, fordi han havde tilladt sig uden at spørge Husbonden at gaa hen og tale med Naboens Karl en Aftenstund, efter at han var færdig med sin Gerning. § 25 siger: „Al den Skade, som Tyendet paafører Husbonden af Forsæt, Uagtsomhed eller Mangel paa nogen særegen Art af Dygtighed, der udkræves til bestemte Forretninger, hvortil Tyendet har ladet sig antage, skal det erstatte, og Erstatningen kan af Husbonden indeholdes i Lønnen.“ Ogsaa den Paragraf bruges ret almindeligt ikke alene paa Landet, men ogsaa i Byerne, f. Eks. her i København. Det er

ikke ualmindeligt, at Husassistenternes Organisation maa træde i Skranken for unge Kvinder overfor hensynsløse Fruer, fordi de benytter sig af denne Paragraf. § 26 handler om Ulydighed mod Husbonden, der kan straffes med Bøder, og fornærmelige Ytringer, der kan straffes med Fængsel paa Vand og Brød fra 5 til 20 Dage. Endelig er der den ganske urimelige Bestemmelse om, at Husbonden har Lov til at prygle Tyendet, det mandlige indtil 18 Aar og det kvindelige indtil 16 Aar. Ogsaa denne sidste Paragraf er aldeles ikke sat ud af Kraft i det praktiske Liv. Ogsaa den anvendes ikke alene her paa Sjælland, hvor jeg særlig kender noget til Forholdene, men sikkert i mangfoldige Tilfælde over det ganske Land. Naar Kaarene er blevet bedre end i den Tid, som det ærede Medlem fra Give talte om, i hans Drengetid — jeg har ogsaa i adskillige Somre prøvet Tjenestedrengens Kaar, og det gælder ogsaa min Tid, skønt jeg er noget yngre —, hvor Arbejdstiden om Sommeren var fra Sol stod op, til Sol gik ned, og naar man i Almindelighed ikke længere kræver eller vover at byde Tjenestedrengen saa haarde Kaar — og det sker dog vist i adskillige Tilfælde alligevel —, er det takket være Arbejderbevægelsen her i Landet. Det skyldes det Arbejde, der først i Byerne og senere gennem Landarbejderorganisationerne er gjort for at højne Arbejderstandens Kaar; den Kamp, der er ført for at faa anerkendt Arbejderklassens Ret, er ogsaa kommet Tjenestedrengene til gode. Men hør Beskrivelserne derude fra, hør, hvad en kendt, human og tænkende Forkæmper for de smaa som Møller Hermansen, Klejtrup, siger om de Kaar, der endnu bydes Tjenestedrengene! Naar det ærede Medlem læser, hvad den Mand kan berette, som selv lever midt i disse Forhold, hvor man har Lejlighed til at gøre Erfaringer, der gør hans Beretninger troværdige, vil han se, at der er mangt og meget, der i høj Grad ligner de Vilkaar, der blev budt Tjenestedrengene, da det ærede Medlem selv var Tjenestedreng.

Det ærede Medlem (N.C. Jensen) kritiserede Bestemmelsen om at fastsætte en bestemt Arbejdstid, thi, siger han, Malkepigen kan dog ikke slippe Kopatten — det var i alt Fald et lignende Udtryk, han brugte —,